

että yhtiö vastedes heti kaupunginviranomaisilta määräyksen saatuaan laittaa kaapelin viimeksi mainitusta kohdasta Eläintarhan halki Töölöön suunnitellun ilmajohdon sijaan;

että yhtiö, jos rautatien silloisen alimenokohdan sijaan laitetaan toinen, on velvollinen muuttamaan johdot rautatien viereltä toiseen osoitettuun paikkaan; sekä

että puheenalaisen johdon sijoitus, mikäli työt suoritetaan puistoalueella, toimitetaan kaupunginpuutarhurin silmälläpidon alaisina ja hänen antamainsa tarkempain ohjeiden mukaan.

Puhelinkaapelikanavan suunnan muutos.

Kirjelmässä toukokuun 21 päivästä oli rahatoimikamari esittänyt myönnyttäväksi Helsingin telefoniyhdistyksen kamarille tekemään anomukseen saada muuttaa kesällä 1909 Mikonkadun itäpuolisen jalkakäytävän alle laskettavan kaapelikanavan suuntaa siten, että kanava laaditun asemapiirroksen mukaisesti tehtäisiin kadun läntisen jalkakäytävän alle. Tämän esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾.

Puhelinkaapelirumpujen laskeminen kaupungin katuihin.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto velvoittaa Helsingin telefoniyhdistyksen, sittenkun hankkeissa oleva kaapelirumpujen laskeminen kaupungin katuihin oli toimitettu, rakennuskonttoriin toimittamaan kaapelirumpujen todellista asemaa osottavat pohjapiirrokset sekä vesijohtokonttoriin ja valaistuslaitokseen antamaan julkipannuin mitoin varustetun tarkan piirroksen kaapelien asemasta niillä paikoilla, missä kaapelit leikkaavat kaupungin katuja, sekä ennen puheenalaisen työn suorittamista niillä paikoilla, missä suunnitellut kaapelirummut leikkaisivat kunnan sähkötehtaan kaapeleja, siitä ilmoittamaan sähkötehtaalle sopimuksen aikaansaamiseksi työn yksityiskohtaisesta teettämisestä.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Työ- ja vaivastalon vapaiksi tulevain rakennusten käyttö sekä Helsingin kaupungista kotoisin olevain mieli-

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 12 päivänä 1908 oli asettanut ³⁾ komitean valmistelemaan kysymystä työ- ja vaivastalon vapaiksi tulevain rakennusten käyttämisestä sekä Helsingin kaupungista kotoisin olevain mielisairaiden hoidon järjestämisestä, antoi komitea mietinnön ⁴⁾ ynnä ehdottamansa mielisairaalan luonnospiirustukset

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 25 p., 12 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 15 p., 23 §. — ³⁾ Ks. 1908 vuod. kert., siv. 55 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. n:o 24.

ja kustannusarvion, minkä ohessa komitea lähetti arkkitehti E. A. Kranckin ^{sairaiden hoidon järjestäminen.} antaman 6,900 markkaan nousevan laskun mainittujen piirustusten laatimisesta tulevasta palkkiosta.

Mietinnössään mainitsi komitea työ- ja vaivaistalon rakennusten käyttämiseen nähden kaikin puolin yhtyvän terveydenhoitolautakunnan huhtikuun 2 päivänä 1908 asiasta kaupunginvaltuustolle tekemään esitykseen, minkä ohessa komitea, sen johdosta että Kivelän mielisairaalaan oli aikaisemmin suunniteltu lisärakennusta ja sitä varten luonnospiirustuksetkin laadittu, nimenomaisena mielipiteenään lausui, ettei mielisairaala ympäristöä ala enempää kuin muukaan työ- ja vaivaistalon alue salli sikäläisen mielisairaalan laajentamista, koska potilaitten kävelypaikat jo ovat sangen ahtaat eikä niitä siis enää käy supistaminen; ja esitti komitea:

että vaivaistalon poismuuton johdosta vapaiksi tulevat rakennukset luovutettaisiin kaupungin sairaanhoidon tarpeisiin sekä että terveydenhoitolautakunta saisi tämän kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen toteuttamiseksi tehtäväkseen aikanaan kaupunginvaltuustolle antaa seikkaperäisen ehdotuksen ja selvityksen päätöksen toimeenpanosta aiheutuvista kustannuksista.

Kaupungin mielisairaiden hoidon järjestämisestä lausui komitea pääasiassa seuraavaa:

Samalla kun komitea yhtyi terveydenhoitolautakunnan kaupunginvaltuustolle tekemään ehdotukseen, että Kivelän sairaala käytettäisiin mielisairaiden vastaanottolaitokseksi sekä maaseudulle rakennettaisiin pitkästä mielenvikaa potevien henkilöiden hoitolaitos, oli komitean mielestä viimeksi mainittu laitos, joka olisi tarkotettu 300 ja suunniteltu enintään 900 potilasta varten, sijoitettava 63.6 hehtaarin laajuiselle alueelle Sipoon pitäjän Nickbyn kylässä, joka alue oli 1909 vuoden loppuun asti saatavana, ja rakennettava paviljonkijärjestelmän mukaan huomioon ottamalla että siirtolahoitoa ja elätelleantoa käytettäisiin yhtärinnan suljetussa laitoksessa annettavan hoidon kera. Sairaspaviljonkeja olisi 8 ja ne rakennettaisiin tiilestä osin yksi-, osin kaksi- ja kolmikerroksisiksi, tulenkestävin palkistoin ja vedenpitävin lattioin sekä varustettaisiin keskuslämpöjohdolla. Hallintorakennus ja useimmat talousrakennukset tehtäisiin tiilestä, yllilääkärin ja puutarhurin asunnot puusta. Vettä johdettaisiin laitokseen noin 600 metrin päässä olevasta paikasta, selvityskaivo teetetäisiin Sipoonjoen likaantumisen ehkäisemiseksi, lokaviemärit kun on johdettava sinne, ja laitokseen hankittaisiin sähkövalo. Laskelman mukaan olisi mielisairaalasta rakennuskustannuksia 2,250,000 markkaa, joka rahamäärä työsuunni-

telman mukaan jakautuisi kolmelle vuodelle. Kun tähän lisätään maan hinta 58,600 markkaa ja kaluston hinta 162,900 markkaa, nousisivat sairaalan kustannukset kaikkiaan 2,471,500 markkaan. Sairaalan vuosimenot laski komitea 210,242 markaksi ja vuositulot 35,000 markaksi.

Selostuksensa nojalla komitea esitti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että pääasiassa edellä esitetyn ohjelman oheen pantujen luonnospii-
rustusten ja työsuunnitelman mukaan vuosina 1910, 1911 ja 1912 raken-
nutetaan laitos Helsingin kaupungista kotoisin olevia mielisairaita varten;

että sanottua tarkoitusta varten ostetaan oheenpannussa kartassa tar-
kemmin osotettu 63,6 hehtaarin laajuinen alue ynnä laitoksen vesi-
johtoa varten tarpeellinen maa Sipoon pitäjän Nickbyn kylästä;

että laaditun kustannusarvion mukaan tarkoitukseen osotetaan
2,471,500 markkaa kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista
lainavaroista; sekä

että varsinainen valtuusto saa toimekseen:

mainitulle päätökselle hankkia K. Senaatin vahvistuksen;

arkkitehti Kranckilta tilata tarpeelliset piirustukset ja antaa hänen
toimekseen valvoa työn suoritusta;

asettaa rakennustoimikunnan;

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ennen 1909 vuoden loppua Hel-
singin kaupungille ostaa edellä mainittu maa-alue ynnä vesijohtoa varten
tarpeellinen maa; sekä

antaa terveydenhoitolautakunnan tehtäväksi kaupunginvaltuustolle
esittää ehdotus vastaisen mielisairaalan säännöiksi sekä tavallisessa järjes-
tyksessä laatia laitoksen menosääntöehdotus.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, ennenkuin muuhun
toimenpiteeseen ryhdyttäisiin, painattaa komitean mietinnön ja piirustukset
sekä, painatuksen tapahduttua, lähettää mietinnön rahatoimikamariin, jonka
tuli siitä ja erittäinkin asian rahallisesta puolesta antaa valtuustolle tar-
peellinen lausunto. Samalla päätettiin, että valtuuston käyttövaroista oli
arkkitehti Kranckille maksettava edellä mainitun laskun määrä, 6,900
markkaa.

Sittemmin antamassaan lausunnossa ²⁾ rahatoimikamari tosin havaitsi,
että kaupungin mielisairaiden hoito, semmoisena kuin se tuohon aikaan
oli järjestetty, soi sijaa oikeutetuille muistutuksille niin terveydenhoidolli-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p., 41 §. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 33.

selta kuin yleisinhimilliseltäkin kannalta sekä että esillä oleva pulmallinen kysymys epäilemättä tulisi mainitun komitean ehdotuksen kautta onnellisesti järjestetyksi, mutta kamari oli kuitenkin, pääasiallisesti rahallisista syistä, sitä mieltä, että kysymys uuden mielisairaalan rakennuttamisesta sillä hetkellä olisi jätettävä lepäämään sekä vastedes suotuisampain taloudellisten olojen vallitessa otettava uudelleen harkittavaksi. Kamarissa oli kuitenkin otettu käsiteltäväksi kysymys, miten kaupunki voisi, siksi kunnes tarpeelliset varat käy osottaminen, välttävästi täyttää laissa määrätyn velvollisuutensa mielisairaiden hoitoon nähden. Edellisenä keväänä oli kaupunginvaltuusto lausunut, että kaupungilla tosin on omistusoikeus Lapinlahden sairaala-alueeseen, mutta että niin kauan kuin aluetta käytetään mielisairaalan tarpeisiin, valtio saa sitä käyttää vastamainittuun tarkoitukseen. Mikäli kamarille oli tunnettua, oli jo olemassa ehdotus Lapinlahden keskuslaitoksen laajentamiseksi vuonna 1911 nykyisellä alueellaan laittamalla lisää tuntuva määrä sairassijoja. Mahdotonta ei myöskään olisi, että samalle alueelle vastedes teetettäisiin muita valtion sairaanhoitolaitoksia. Jos niin kävisi, lienee kaupungin miltei mahdoton vastedes saada takaisin käyttöoikeuttaan puheena olevaan alueeseen. Tähän nähden oli kamarissa herännyt ajatus, että kaupunginviranomaisten olisi ryhdyttävä keskusteluihin valtion kanssa ja tarjottava sille tarpeellinen maksuton alue uuden keskuslaitoksen paikaksi sekä lunastettava Lapinlahden alueella olevat rakennukset. Jos tuollainen sopimus saataisiin aikaan, voisi kaupunki toistaiseksi käyttää nykyistä mielisairaala kunnan houruinhoitolaitoksena. Täten ja kun ei ainoastaan useampia sijoja olisi tarjona valtion mielisairaalassa, vaan myös kaupungin uutta vaivaistaloa osittain sopisi väliaikaisesti käyttää mielisairaiden hoitolana, voisi kaupunki tulla jonkin ajan, kenties vuosikymmenen, toimeen rakentamatta nyt suunniteltua mielisairaala. Rahatoimikamari sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto, ennen asian antamista valtuuston lisätyin luvuin käsiteltäväksi, käskisi terveydenhoitolautakunnan sekä ehdottaa, miten mielisairaiden hoito olisi väliaikaisesti ja lähivuosina järjestettävissä, että myös antaa lausunnon kamarin vireille panemasta kysymyksestä, mikäli koskee Lapinlahden sairaala-alueen käyttöoikeuden takaisin hankkimista kaupungille.

Asiaa uudestaan kaupunginvaltuustossa esiteltäessä valtuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin esityksen, kuitenkin siten muutettuna että siinä mainittu tehtävä annettiin edellä mainitulle komitealle.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p., 9 §.

Komitea antoi sitten uuden mietinnön¹⁾, jossa ensinnäkin, mitä tuli kysymykseen Lapinlahden sairaala-alueen takaisin saamisesta kaupungin haltuun ja sikäläisten valtiolle kuuluvain rakennusten lunastamisesta, huomautettiin että, mikäli komitea oli saanut tietoonsa, valtio, siinä tapauksessa että puheena ollut sopimus sen kanssa saataisiin aikaan, todennäköisesti vaatisi kaupungilta vastikkeeksi että kaupunki valtion uuden mielisairaalan paikaksi maksutta luovuttaisi viidentoista hehtaarin laajuisen alan Töölöstä sekä lisäksi Lapinlahden alueella olevain rakennusten korvaukseksi suorittaisi miljoonan markkaa, johon määrään valtion uuden mielen- vikaisten keskussairaalan rakennuskustannusten oli laskettu nousevan. Sen tonttialan, mikä kaupungin olisi maksutta luovutettava Töölöstä, käynee arvioiminen miljoonan markan arvoiseksi. Kun Lapinlahdessa voitaisiin hankkia sijaa ainoastaan kahdellesadalle sairaalle, mutta saira- sijoja jo oli laskettu tarvittavan kolmesataa, koituisi kaupungille, paitsi edellä mainittuja kustannuksia, lisäkustannuksia Sipooseen tahi muu- anne teetettävästä sadalle mielisairaalle aiotusta hoitolasta lähes miljoona mark- kaa. Noin kolmen miljoonan kustannuksilla olisi kaupunki siten saanut haltuunsa kaksi eri paikkakunnilla sijaitsevaa mielisairaala- alaa, joista toista — Lapinlahden — ei enää käy katsominen ajanmukaiseksi ja toinen tosin olisi uusi, mutta ainoastaan aikaisemman, yhtenäisen suunnitelman ty- pistelmä. Komitea ei sentähden katsonut voivansa puoltaa Lapinlahden sairaala-alueen takaisin- hankintakysymystä otettavaksi harkittavaksi kau- pungin mielisairaiden hoidon järjestämiskysymyksen yhteydessä, mutta ei tällä suinkaan ollut tahtonut kieltää sen rahatoimikamarin huoma- uttaman seikan merkitystä, että ehkä olisi sopivaa kaupungin hetimiten ryhtyä keskusteluihin mainitun sairaala-alueen takaisin saamisesta ja siinä olevain rakennusten lunastamisesta.

Mitä sitten tuli ehdotuksen antamiseen siitä, miten kaupungin mieli- sairaiden hoito olisi lähivuosina järjestettävissä, ilman että komitean ai- kaisemmin Sipooseen suunnittelemaa laitosta tarvitsisi rakennuttaa, huoma- utti komitea, että sen, koettaessaan siinä mielessä löytää sopivia kei- noja, oli täytynyt todeta, että ne kaikki viimeiseltä kävisivät kau- pungille kalliimmiksi ja sairaanhoidolle paljoa vähemmän tarkoituksen- mukaisiksi, kuin jos asian järjestämiseksi paikalla astuttaisiin täysi askel rakennuttamalla komitean suunnittelema sairaanhoitolaitos. Tämän teh- tävän täyttämiseksi komitea kuitenkin ehdotti, että pysyttämällä mieli- sairaanhoidon käytettävänä siihen aikaan olevat työ- ja vaivaistalon huo-

¹⁾ Valt. pain. asiak. n:o 46.

neistot, Sipoon laitosta hetimiten ryhdyttäisiin rakennuttamaan sellaisen suppeamman suunnitelman mukaan, että laitoksessa toistaiseksi olisi tilaa ainoastaan sadalle potilaalle. Tuollaisesta pienemmästä laitoksesta olisi laskelmain mukaan rakennuskustannuksia noin 810,000 markkaa ja vuosimenoja 85,178 markkaa 50 penniä.

Esityksensä johdosta lausui komitea käsityksensä:

että kysymys Lapinlahden keskuslaitoksen ynnä siihen kuuluvan alueen hankkimisesta kaupungille olisi erotettava kaupungin mielen-
vikaisten hoidon järjestämiskysymyksestä sekä, jos sopivaksi katsottaisiin,
annettava rahatoimikamarin selvitettäväksi; sekä

että mielenvikaisten hoitokysymys olisi, väliaikaisiin toimenpiteisiin
ryhtymättä, ratkaistava komitean sitä varten aikaisemmin laatiman eh-
dotuksen mukaisesti.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ maistraatilta anoa
lisättyjen kaupunginvaltuusmiesten valitsemista asiaa käsittelemään ja
ratkaisemaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli rahatoimikamarin esityksestä koko-
uksessaan huhtikuun 6 päivänä päättänyt²⁾, että Greijuksen väliaikaista
keuhkotautisairaala ei enää kesäkuun 1 päivästä lähtien käytettäisi aikai-
sempaan tarkoitukseensa, vaan että se sen sijaan varattaisiin kulkutauti-
sairaalaksi tarpeen vaatiessa käytettäväksi, esitti terveydenhoitolautakunta
kirjelmässä marraskuun 25 päivästä että, koska kaupunki välttämättä
tarvitsee lisäsijoja mielenvikaisille miehille, Greijuksen kulkutautivara-
sairaala luovutettaisiin työ- ja vaivastalon mielisairaalaosaston lisänä
mielenvikaisten naisten hoitolaksi sekä sen johdosta työ- ja vaivastalon
houruinhoito-osastolla joutilaiksi tulevat sijat varattaisiin mielenvikaisille
miehille.

Greijuksen sai-
raalan luovutta-
minen mielen-
vikaisten nais-
ten hoitolaksi.

Tässä yhteydessä esiteltiin vaivaishoitohallituksen kirjelmä joulu-
kuun 1 päivästä, jossa kirjelmässä hallitus kaikin puolin yhtyi terveyden-
hoitolautakunnan ehdotukseen sekä pyysi puheenalaiseen tarkoitukseen
myönnettäväksi kuluvaan vuoteen varten 3,488 markkaa 50 penniä ja vuo-
tuisiin kunnossapitokustannuksiin 20,265 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ terveydenhoitolautakunnan esityksen
ja osotti käyttövaroistaan edellä mainitun sairaalan järjestämiseen ja
voimassapitoon sekä sen johdosta joutilaiksi tulevain työ- ja vaivastalon

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 14 p., 7 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 26 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 7 p., 26 §.

huoneistojen sisustamiseen muiden mielenvikaisten hoitolaksi pyydetyn määrärahan 3,488 markkaa 50 penniä.

1910 vuoden rahasääntöä vahvistettaessa myönnettiin ¹⁾ edellä mainittu 20,265 markan vuosimääräraha.

Vaivaistalon lastenkodin muutto Äggelbyn kartanoon.

Kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä tammikuun 20 päivältä oli vaivaishoitohallitus esittänyt, että Äggelbyn kartanon päärakennus annettaisiin hallituksen käytettäväksi avaramman tilan saamiseksi kaupungin työ- ja vaivaistalossa sekä että tarkoitukseen myönnettäisiin tarpeellinen määräraha.

Terveystenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin annettua ²⁾ lausuntonsa asiasta päätti ³⁾ valtuusto:

että avaramman tilan saamiseksi työ- ja vaivaistalossa tarpeelliset Äggelbyn kartanon rakennukset toistaiseksi ja kunnes uusi vaivaistalo on ehditty rakentaa ja sisustaa, laitetaan lastenkodiksi ja annetaan vaivaishoitohallituksen käytettäväksi; sekä

että tarpeellisiksi havaittuihin rakennusten korjauksiin sekä yrityksen toteuttamisesta johtuviin muihin menoihin osotetaan kaikkiaan 17,700 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kaasuntutkimuksen tarkastusaseman muutto.

Kaupungin valaistuslaitoksen hallituksen tekemään esitykseen, että kaasuntutkimuksen tarkastusasema muutettaisiin kansankirjaston talosta kaasulaitoksen konttorihuoneistoon Kasarminkadun 30:een, kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾.

Evätty anomus huoneistojen hankkimisesta raittiusseuroille.

Rahatoimikamarin ehdotuksesta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto evätä raittiusyhdistysten keskuskomitean valtuustolle tekemän anomuksen, että Sörnäsiin suunniteltuun uuteen kansankirjastotaloon laitettaisiin huoneistoja kaupungissa oleville raittiusseuroille, erittäinkin niiden Töölössä ja Sörnäsissä toimiville haaraosastoille.

Kodin laittamien varattomille leskille ja lapsille.

Perustuslaillisen työväenyhdistyksen kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen, että kunnan työväenasuntoihin laitettaisiin koti varattomille leskille ja lapsille, lähetti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto lausunnon antamista varten kunnan työväenasuntojen hallintolautakuntaan.

Määräraha raati-huoneen korjauksiin.

Erinäisiä raatihuoneessa toimitettavia sisäisiä korjaustöitä varten myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 4,000 markan määrärahan.

Määrärahoja tullin ja pakka-

Niinikään myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto samassa tilaisuudessa Kataja-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 4. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p., 6 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 21 p., 20 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 43 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 44 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §.

nokan tulli- ja pakkahuoneen korjauksiin 4,000, Länsirannan ent. tulli- ja pakkahuoneen korjauksiin 4,000 sekä Makasiinirantakadun tavaravajan korjauksiin 3,200 markkaa.

huoneen sekä tavaravajain korjauksiin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 28 päivänä 1908 oli päättänyt¹⁾ korotuttaa Länsirannan tavaravajaa laittaakseen sinne pakkahuoneen haaraosaston tullitoimistoiheen, ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä maaliskuun 22 päivästä näiden huoneistojen valmistuneen siinä määrin, että ne purjehduskauden alkaessa voisi ottaa käytäntöön, mutta ettei tšekäläinen tullikamari ollut katsonut voivansa ryhtyä sitä varten toimenpiteisiin, ennenkuin valtuusto oli K. Senaatille tehnyt esityksen, että huoneistoja kaikin puolin saisi pitää pakkahuoneena sekä sinne järjestää tavarain täydellisen tullikäyttelyn; ja ehdotti kamari sen tähden, että valtuusto K. Senaatilta anois sellaista määräystä:

Länsirannan pakkahuoneen haaraosasto.

että tulliviranomaiset kaikin puolin pitäisivät pakkahuoneena sen Länsirannassa olevan tavarasuojarakennuksen yläkerrosta, jonka kaupunki oli sitä varten laajennuttanut;

että sinne saisi järjestää täydellisen tavarain tullikäyttelyn jo pariaa kestävä purjehduskauden aikana; sekä

että siellä saisi purjehduskauden aikana saapuvista tullatuista tavaroista kantaa maksuja.

Esityksen valtuusto hyväksyi²⁾.

Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ laadittujen luonnospiirustusten mukaisesti laajennuttaa rakennuskonttorin huoneistoa lisätilan hankkimiseksi kaupunginarkkitehdin virkahuoneistolle ja piirustus-huoneille sekä tarkoitukseen osottaa 3,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Rakennuskonttorin huoneiston laajentaminen.

Henkikirjoittajan huoneistossa Aleksanterinkadun talossa n:o 22 tarpeellisiin korjaustoihin myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta käyttövaroistaan 1,800 markkaa.

Määräraha Aleksanterinkadun talon n:o 22 korjauksiin.

Puutarhalautakunnan esityksestä myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 11,500 markan lisämäärärahan tekeillä olevan kaupunginpuutarhurin asunnon valmiiksi saattamiseen.

Lisämääräraha kaupunginpuutarhurin asunnon valmistamiseen.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 3 päivänä 1907 oli työväenasiain lautakuntaan palauttanut⁶⁾ esityksen työväenopiston perustamisesta sekä lautakunta antanut pyydetyn lausunnon⁷⁾,

Eväty esitys työväenopiston perustamisesta.

¹⁾ Ks. 1908 vuod. kert., siv. 48 ja 49. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 25 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 24 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 15 p., 22 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 15 p., 30 §. — ⁶⁾ Ks. 1907 vuod. kert., siv. I. 123—125. — ⁷⁾ Valt. pain. asiak. n:o 16 v. 1908.

päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto sillä kertaa evätä mainitun esityksen sekä jättää varsinaisen valtuuston ratkaistavaksi, olisiko tarkoitukseen tarpeellinen alue — yksi tai kaksi tonttia — kuitenkin jo nyt varattava vai asia tältäkin kohden jätettävä vastaisen varaan.

Tonttien varaa-
minen.

Sittenkun varsinainen kaupunginvaltuusto tämän johdosta oli antanut rahatoimikamarin harkittavaksi, tarvittaisiinko edellä mainittuun tarkoitukseen yksi vai kaksi tonttia ja ne jo nyt tarkoitukseen varattava, teki kamari esityksen ²⁾, että Siltavuorenpenkereen tontit n:ot 1, 2 ja 3 korttelissa n:o 45 I kaupunginosaa, kaikki korttelin n:o 301 b tontit XI kaupunginosaa, Runebergkadun tontit n:ot 10 ja 12 korttelissa n:o 412 b XIII kaupunginosaa sekä Kansakoulukadun tontti n:o 3 korttelissa n:o 162 ja Lapinlahdenkadun tontti n:o 13 korttelissa n:o 166 IV kaupunginosaa varattaisiin työväenopiston paikaksi ja kaupungin muihin vastaisiin tarpeisiin.

Valtuusto hyväksyi esityksen ³⁾.

Määräraha
Kasarmintorin
kauppahallin
korjauksiin.

Kasarmintorin kauppahallin sisä- ja ulkopuolisiin korjauksiin myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 6,750 markan määrärahan.

Lisämääräraha
kunnan työ-
väenasuntojen
rakennutta-
miseen.

Sen johdosta että kunnan työväenasuntojen rakennustoimikunta oli esittänyt myönnettäväksi 170,000 markan lisämäärärahan Hietaniemenkadun varrella korttelissa n:o 412 a olevan rakennusryhmän sekä kortteiliin n:o 372 Kallioon teetetävään neljän asuinrakennuksen ja yhden pesutuparakennuksen töiden valmiiksi saattamiseen, oli kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 17 päivänä 1908 antanut asettamansa valiokunnan toimeksi ⁵⁾ tutkia rakennuskustannusten kohoamisen syitä ja valtuustolle tehdä ehdotuksen asiasta.

Asiasta antamassaan mietinnössä ⁶⁾ valiokunta huomautti että, vaikkei liikanaisiä kustannuksia ollut rakennustyössä käytetty enempää sisustukseen kuin ulkoasuunkaan, olivat Hietaniemenkadun varrelle teetettyjen rakennusten lisäkustannukset valiokunnan laatiman taulukon mukaan nousseet 135,500 markkaan, jota paitsi eräiden keskeneräisten töiden teettämiseen tarvittaisiin 8,000 markkaa, minkä ohessa valiokunta teki selkoa rakennusten lisääntymisen lähimmistä syistä; ja ehdotti valiokunta että kaupunginvaltuusto päättäisi m. m.:

Hietaniemenkadun varrella korttelissa n:o 412 a olevan rakennus-

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. lokak. 5 p., 1 §. — ²⁾ Rtk. kirj. lokak. 21 p., n:o 459. —

³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 23 p., 4 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ⁵⁾ Ks. 1908 vuod. kert., siv. 62. — ⁶⁾ Valt. pain. asiak. n:o 2.

ryhmän valmistamiseksi myöntää 143,500 markan lisämäärärahan ja Kallion kortteliin n:o 372 tehtävän rakennusryhmän valmistamiseksi pyydetyn 24,000 markan lisämäärärahan, suoritettavaksi tarkoitukseen varatuista lainavaroista; sekä

huomauttaa toimikuntaa että on välttämätöntä katsoa, etteivät näiden työväenasuntojen rakennuskustannukset enää lisäännä.

Tämän valiokunnan ehdotuksen valtuusto hyväksyi ¹⁾.

Edellä mainitun toimikunnan kirjelmässä kesäkuun 11 päivästä tehdyn esityksen johdosta myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto lisäksi kunnan asuntojen rakennuttamiseen varatuista lainavaroista vesi- ja laskujohtojen laittamiseksi kaikkiin Kallion korttelin n:o 372 huoneistoihin 11,000 markkaa sekä mainitussa korttelissa olevain pihamaiden täyttämiseen ja tasoittamiseen 7,000 markkaa eli niinmuodoin kaikkiaan 18,000 markkaa.

Kirjelmässä lokakuun 27 päivästä palotoimikunta m. m., viitaten kaupunginvaltuustolle osottamaansa kirjelmään marraskuun 30 päivästä 1906, esitti, että kirjelmän oheisten, arkkitehti Selim Lindqvistin laatimain piirustusten mukaan rakennettaisiin paloasema kortteliin n:o 327 XI kaupunginosaan 225,000 markan kustannuksilla sekä toinen paloasema Hermannisiin 25,000 markan kustannuksilla, minkä ohessa toimikunta lähetti palomestari G. Waseniuksen antaman kertomuksen hänen ja arkkitehti Lindqvistin valtuuston myöntämällä apurahalla tekemästä opintomatkasta.

Esitys uusien paloasemain rakennuttamisesta Kallioon ja Hermannisiin.

Valtuusto lähetti ³⁾ asian rahatoimikamariin lausunnon antamista varten.

Eräisiin eteläisen ja pohjoisen palotornin sekä paloasemain korjauksiin myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 5,000 markan määrärahan.

Määräraha palotornien ja paloasemain korjauksiin.

Niinikään myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto vastamainitussa tilaisuudessa poliisilaitoksen käytettävänä olevain huoneistojen sisäisiin korjauksiin Aleksanterinkadun taloissa n:ot 22 ja 24 4,000 markkaa, Pengerkadun talossa n:o 5 2,000 markkaa ja Ratakadun talossa n:o 10 5,000 markkaa sekä ilmanvaihtolaitteiden hankkimiseen etsivän osaston vankilaan ja maa-laustöiden toimittamiseen siellä 4,750 markkaa.

Määräraha poliisilaitoksen huoneistojen korjauksiin.

Pesutuvan teettämiseen Ratakadun tontilla n:o 10 olevaan poliisitalloon myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 4,250 markan määrärahan.

Määräraha pesutuvan teettämiseksi Ratakadun poliisitalloon.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p., 15 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 15 p., 39 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 23 p., 10 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §.

Lisämääräraha Marian sairaalan laajentamista sekä sairaalan talousrakennuksen lisärakennusta varten.

Kirjelmässä toukokuun 8 päivästä ilmoitti Marian sairaalan laajentamista varten asetettu rakennustoimikunta, että kaupunginvaltuuston mainittua sairaalan laajennusta varten myöntämä määräraha oli osottautunut riittämättömäksi rakennustyön loppuunsaattamiseen ja sairaalan asianmukaiseen sisustamiseen sekä että tähän tarkoitukseen tarvittaisiin lisäksi umpiluvuin 160,000 markkaa, minkä ohessa toimikunta ilmoitti, että valtuuston mainitun sairaalan lisärakennusta varten laskema 27,500 markan määräraha oli, koska lisärakennuksesta oli kustannuksia 36,000 markkaa, 8,500 markkaa vähempi tarkoitukseen tarvittavaa summaa sekä että mainitun rakennuksen korjaustöihin ja sisustukseen tarvittiin 30,000 markan määräraha, jotka kaikki määrärahat toimikunta toivoi valtuuston myöntävän.

Määräraha Marian sairaalan talousrakennuksen korjauksiin ja sisustukseen.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ valtuusto edellä mainittuihin tarkoituksiin osottaa edeltäpäin kaupunginkassasta maksettavaksi kaikkiaan 198,500 markkaa, minkä ohessa valtuusto käski rahatoimikamarin ottaa nämä menoerat huomioon 1910 vuoden rahasääntöehdotuksessa.

Määräraha Marian sairaalan korjauksiin.

Erinäisiin Marian sairaalan korjauksiin myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 16,700 markkaa.

Uuden kulkutautisairaalan rakentaminen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 9 päivänä 1907 oli antanut ³⁾ päättirehtööri R. Sieversin ja arkkitehti M. Schjerfbeckin toimeksi yksissä neuvoin terveydenhoitolautakunnan kanssa uudestilaattia viimeksi mainitun tekemät uuden kunnallisen kulkutautisairaalan luonnospöyrustukset, lähetti lautakunta, sittenkun mainittu tehtävä oli täytetty, kirjelmässä toukokuun 29 päivästä 1908 ⁴⁾ arkkitehti Schjerfbeckin laatimat sairaalan luonnospöyrustukset ynnä likimääräisen kustannuslaskelman valtuustolle. Kirjelmässä huomautettiin m. m., että sairassijoja olisi 195, jaettuina 7 paviljonkiin, että muut rakennukset käsittäisivät hallintorakennuksen, alilääkärin, toimitsijan ja palvelijaston asunnot, ruokalarakennuksen, pesu- ja höyrykattilahuoneen, desinfioimislaitoksen ja tallirakennuksen, ruumis- ja ruumiinavaushuoneen, halkovajan, jääkellarin ja ehdollisesti ylilääkärin asuinrakennuksen sekä että kaikki rakennukset tehtäisiin tiilistä tulenkestävin vuoliaisin ja rakennukset, paitsi hallintorakennusta ja asuntoja, varustettaisiin keskuslämpöjohdolla. Sairaalan rakennuskustannukset oli laskettu 2,100,000 markaksi, siinä tapauksessa että ylilääkärin asuntokin rakennettaisiin, mutta muussa tapauksessa 2,040,000 markaksi, ja täyden potilasmäärän ollessa sairaalassa olisivat vuotuiset

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 11 p., 31 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ³⁾ Ks. 1907 vuod. kert., siv. I. 74 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. n:o 26 v. 1908.

voimassapitokustannukset noin 200,000 markkaa. Lautakunta esitti, että lisätty kaupunginvaltuusto päättäisi:

vuosina 1909, 1910 ja 1911 kaupunkiin kuuluvalla huvila-alueelle n:o 43, Malmi, rakennuttaa pääasiallisesti annettujen luonnospiirustusten mukaisen kunnallisen kulkutautisairaalan;

tähän tarkoitukseen osottaa kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista 2,100,000, vaihtoehtoisesti 2,040,000 markkaa; sekä

antaa varsinaisen kaupunginvaltuuston toimeksi:

hankkia K. Senaatilta vahvistuksen edellä mainitulle päätökselle;

määrätä sen rahasumman, joka itsekunakin vuonna on käytettävä; sekä

työn teettämistä varten asettaa rakennustoimikunnan sekä ryhtyä muihin tämän rakennusehdotuksen toteuttamisesta johtuviin toimenpiteisiin.

Asiaa esiteltäessä lisätty kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lähettää asian edelleen valmisteltavaksi komiteaan, lausuen samalla toivomuksen, että komitea kevään 1909 kuluessa antaisi mietintönsä, sekä antoi varsinaisen valtuuston toimeksi mainitun komitean jäsenten valitsemisen.

Sittenmin valitsi ²⁾ varsinainen kaupunginvaltuusto mainitun komitean jäseniksi lääketieteen ja kirurgian tohtori Max Björksténin, kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstadin, arkkitehdit Lars Sonckin ja M. Schjerfbeckin, senaattori Th. Wegeliuksen sekä professori, vapaaherra Hj. von Bonsdorffin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan helmikuun 11 päivänä 1908 oli päättänyt ³⁾ uuden työ- ja vaivaistalon rakennettavaksi sekä antanut rakennustoimikunnan huoleksi rakennustyön teettämisen, ollen toimikunta kuitenkin m. m. velvollinen valtuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi alistamaan rakennusten lopulliset piirustukset, lähetti rakennustoimikunta kirjelmässä joulukuun 19 päivältä 1908 arkkitehti Knut Wasastjernan laatimat laitoksen rakennusten, paitsi kirkon, pääpiirustukset ja kustannusarvion sekä esitti, että mainitut piirustukset pääasiassa hyväksyttäisiin erinäisin kirjelmässä tarkemmin huomautetuin poikkeuksin ja lisäehdotuksin.

Uuden työ- ja
vaivaistalon
rakentaminen.

Toisessa kirjelmässä tammikuun 28 päivältä 1909 rakennustoimikunta tiedusteli, olisiko työ- ja vaivaistalon rakennustyöt kaupunginvaltuuston kirjelmän johdosta joulukuun 30 päivältä 1908 keskeytettävä, kunnes valtuusto oli hyväksynyt lopulliset piirustukset kustannusarvioineen.

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. maalisk. 2 p., 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 16 p., 36 §. —

³⁾ Ks. 1908 vuod. kert., siv. 52 ja seur.

Näitä rakennustoimikunnan kirjelmiä esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto että, toimikunnan rakennusyritykseen nähden jo ehdottamain rajoitusten lisäksi, kustannuksia koetettaisiin lisätyn valtuuston myöntämän määrärahan rajoissa edelleen supistaa siten, että suunniteltu fasten-koti ja kirkkorakennus toistaiseksi jätettäisiin teettämättä, minkä ohessa valtuustossa pantiin kyseeseen, eikö ehdotettuja paviljonkeja kävisi laittaminen kolmea kerrosta korkeammiksi ja siten ehkä vieläkin alentaa rakennuskustannuksia, ja hyväksyi valtuusto sentähden toistaiseksi ainoastaan hallinto- ja talousrakennusten piirustukset, jota vastoin muiden piirustusten vahvistaminen saisi jäädä rakennustoimikunnan tehtävän uuden esityksen varaan, jolloin toimikunnan myös olisi valtuustolle annettava selvitys rakennustyön sopivimmasta suoritustavasta.

Kaupunginvaltuuston vastamainitun päätöksen johdosta lähetti ²⁾ rakennustoimikunta sittemmin kahden hoidokkipaviljongin täydentävät piirustukset ilmoittaen, että toimikunta sekä aikaisemmin päätettyjen että muiden rakennustyöhön tehtyjen supistusten johdosta oli laskenut työ- ja vaivaistalon kustannusten nousevan 1,700,000 markan vaiheille, sekä esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että työ- ja vaivaistaloon toistaiseksi rakennettaisiin ainoastaan kaksi asumapaviljonkia ja että kumpikin niistä varustettaisiin pohjakerroksella, johon varastohuoneet ja työsalit sijoitettaisiin, sekä että arkkitehti Wasastjernan tehtäväksi annettaisiin kaikkien päätyö- ja erikoispiirustusten valmistaminen, mutta että työnjohdosta sitä vastoin huolehtisi kaupungin-arkkitehti.

Tähän esitykseen valtuusto myöntyi ³⁾.

Tämän jälkeen lähetti rakennustoimikunta kirjelmässä kesäkuun 11 päivältä työ- ja vaivaistalon talousrakennuksen, n. s. saunarakennuksen sekä sen vierellä sijaitsevan kattila- ja konehuoneen piirustukset, alistaen sen ohessa kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, olisiko vesi- vai ilmaklosetit laitettava erinäisiin huoneistoihin.

Asiaa esiteltäessä valtuusto hyväksyi ⁴⁾ vastamainitut piirustukset, mutta palautti asian, mikäli viimeksi kerrottua yksityisseikkaa koski, rakennustoimikuntaan, kehottaen sitä itse päättämään mainitusta seikasta, huomioon ottamalla että toimikunnan tuli noudattaa rakennusyritystä varten vahvistettua rahasääntöä.

Sittenkun kansakoulujenjohtokunta kirjelmässä marraskuun 25 päivästä 1908 oli esittänyt toista huoneistoa hankittavaksi Neljännen linjan

Evätty esitys
toisen huoneis-
ton hankkimis-

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p., 14 §. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 12. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 31 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 15 p., 29 §.

varrella olevaan kansakouluun sijoitetulle alemmalle käsiammattilaiskoululle sekä niin käsiammattilaiskoulujen johtokunta kuin Kallion kansakoulutalon rakennustoimikuntakin olivat asiasta antaneet lausunnon, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, koska valtuustolla, asiasta selvityksen hankittuaan, ei ollut tilaisuutta osottaa mainitulle käsiammattilaiskoululle toista huoneistoa, evätä kansakoulujenjohtokunnan esityksen.

sesta Kallion alemmalle käsiammattilaiskoululle.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli päättänyt ²⁾ rakennuttaa uuden kansakoulutalon Ratakadun tonteille n:ot 6 ja 8 sekä Laivurinrinteen tontille n:o 9 ja hyväksynyt arkkitehti Vald. Aspelinin sitä varten laatimat luonnospiirustukset sekä antanut rahatoimikamarin toimeksi ehdottaa niitä toimenpiteitä, joihin olisi ryhdyttävä jotta rakennus valmistuisi syyskuun 1 päiväksi 1910, teki kamari, valtuuston asettaman erityisen rakennustoimikunnan annettua ehdotuksensa asiasta, esityksen ³⁾ rakennustöiden toimittamisesta.

Uuden kansakoulutalon rakennuttaminen Ratakadun varrelle.

Asiaa esiteltäessä valtuusto päätti: ⁴⁾

että kaupunginarkkitehdin oli laadittava puheenalaisen kansakoulutalon lopulliset piirustukset;

että nämä ynnä kustannusarvio oli alistettava valtuuston tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi; sekä

että rakennusyritys toimitetaan rakennuskonttorin johdolla.

Sittemmin päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto edellä mainitun rakennustoimikunnan esityksestä periaatteessa hyväksyä kaupunginarkkitehdin laatimat kansakoulutalon luonnospiirustukset sekä valtuuttaa rakennustoimikunnan niiden pohjalla heti panemaan alulle puheenalaisen rakennuksen perustustyö ja muut alustavat työt.

Saman rakennustoimikunnan sittemmin lähettämät, kaupunginarkkitehdin laatimat rakennuksen julkisivupiirustukset valtuusto hyväksyi ⁶⁾.

1910 vuoden rahasääntöä vahvistettaessa varattiin puheenalaista rakennusyritystä varten 225,000 markan määräraha.

Ratakadun kansakoulutalon rakennustoimikunnan esityksestä päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto myöntää kullekin mainitun toimikunnan jäsenelle 20 markan palkkion joka kokoukselta ja tästä johtuvan menon pantavaksi maksettavaksi puheenalaisen koulutalon rakennusmäärärahasta.

Ratakadun kansakoulutalon rakennustoimikunnan jäsenen palkkio.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä myönsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Nikolainkadun kansakoulutalossa olevan huonosti ravittujen

Määräraha Nikolainkadun kansakoulutalon

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 19 p., 17 §. — ²⁾ Ks. 1908 vuod. kert., siv. 58 ja 59. —

³⁾ Rtk. kirj. tammik. 28 p., n:o 43. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p., 7 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 34 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 15 p., 31 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 35 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p., 33 §.

ruokailusalin ja köyhäin oppilaitten ruokailusalin sekä siihen yhdistetyn huonon sään aikai-
odotushuoneen sen koululasten odotushuoneen uudestirakentamiseen ja sisustamiseen 2,950
uudestirakenta- markkaa.
mista ja sisus-
tamista varten.

Määräraha An- Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttö-
nankadun kan- varoistaan Annankadun kansakoulutalossa toimeenpantavia kiireellisiä
sakoulutalon korjaustöitä varten 750 markkaa.
korjauksiin.

Määräraha An- Niinikään myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä
nankadun kan- Annankadun kansakoulutalon makkilan uudestirakennusta varten 9,500
sakoulutalon markkaa, uuden huoneiston teettämiseen saman koulun talonmiehelle
muutos- ja uutis- 9,000 markkaa ja ehdollisesti saman koulun silloisen talonmiehen huoneis-
rakennustöitä varten. ton sisustamiseen huonosti ravittujen lasten ruokailuhuoneistoksi 500 mark-
kaa eli kaikkiaan siis 19,000 markkaa, jotka määrärahat pantaisiin 1910
vuoden meno- ja tulosääntöön.

Määräraha vesi- Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto
putkien laitta- viiden vesiputken laittamiseen erinäisille kansakoulupihoille veden saami-
miseen kansa- seksi katujen kasteluun 745 markkaa, maksettavaksi valtuuston käyttö-
koulujen pihuille. varoista.

Lisämääräraha Niinikään myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto kansakoulujenjohtokunnan
kansakouluhuo- esityksestä käyttövaroistaan kansakouluhuoneistojen kunnossapitoon 8,000
neistojen kun- markan lisämäärärahan.
nossapitoon.

Määräraha säh- Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto
kövalaistuksen käyttövaroistaan 2,930 markan määrärahan sähkövalojohdon teettämiseksi
laittamiseksi Vanhankaupungin vesilaitokseen tehtäväksi päätetystä sähkövoimajohdosta
Toukolan kan- Toukolan kansakoulutaloon sekä sähkövalaistuksen laittamiseksi kouluun.
sakoulutaloon.

Lisämääräraha 1910 vuoden menosääntöä vahvistaessaan myönsi ⁶⁾ kaupungin-
Tuokolan kan- valtuusto Toukolan kansakoulutalon rakennustöiden loppuunsaatta-
sakoulutalon rakennuttami- miseen 10,300 markan lisämäärärahan sekä ulkohuonerakennuksen teettä-
seen sekä mää- miseksi koulutaloon ynnä koulutontin aitaamiseen ja tasoittamiseen 5,350
räraha ulkohuo- markkaa.
neiden ja aita-
uksen teettä-
miseksi sinne.

Määräraha Teh- Tehtaankadun kansakoulutalon maalaustöitä varten myönsi ⁷⁾
taankadun kan- kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 8,000
sakoulutalon markkaa.
maalaustöihin.

Määräraha Kal- Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 17 päivänä
lion kansakoulu- 1908 oli antanut ⁸⁾ Kallion kansakoulutalon rakennustoimikunnan toimeksi
talon leikkikien.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 16 p., 22 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 7 p., 16 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p., 30 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p., 31 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p., 2 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ⁸⁾ Ks. 1908 vuod. kert., siv. 59.

tehdä kaupunginvaltuustolle esityksen siitä rahamäärästä, mikä tarvittaisiin kouluun kuuluvan leikkikentän tasoittamiseen, ilmoitti toimikunta kirjelmässä syyskuun 30 päivältä, että tasoitustyöstä, joka käsittäisi sekä koulutalon läheisimmän alueen että muut koulua varten luovutettujen tonttien vielä tasoittamattomat osat, oli laskettu olevan kustannuksia 13,100 markkaa, sekä anoi, että valtuusto osottaisi mainitun rahamäärän 1910 vuoden rahasäännössä, jotta tasoitustyön kävisi suorittaminen ennen mainitun vuoden syyskuun 1 päivää, jolloin koulu oli aiottu luovuttaa tarkoitukseensa.

Esitykseen valtuusto myöntyi ¹⁾.

Kansakoulujenjohtokunnan esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että paraikaa rakenteilla olevaan Kallion kansakoulutaloon oli suunnitellun talonmiehen asunnon sijasta teetettävä pesutupa ja riittävän tilava varastohuone veistonopetusta varten arkkitehtitoimisto Jung & Bomansonin laatimain luonnospiirustusten mukaan.

Kasvatuslautakunnan kirjelmässä joulukuun 2 päivältä tehdyn esityksen johdosta myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan erinäisten Bengtsårin maatilalla ja kasvatuslaitoksessa toimeenpantujen korjaus- ja uutisrakennustöiden kustantamiseen 19,500 markan lisämäärärahan, ja katsoi valtuusto sen ohessa tarpeelliseksi vakavasti huomauttaa lautakuntaa, ettei se vastedes valtuuston luvatta ryhdy vahvistetun rahasäännön ulkopuolella teettämään sellaisia korjaus- ja uutisrakennustöitä, kuin lautakunnan puheenlaisessa esityksessä oli mainittu.

Erinäisiä kansankirjastotalon sisäisiä korjaustöitä varten myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 3,550 markan lisämäärärahan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 16 päivänä 1906 oli valtuuttanut ⁵⁾ rahatoimikamarin laadittamaan ja valtuuston tarkastettavaksi antamaan ehdotuksen sopivalle paikalle Kallioon teetettäväksi vaatimattomanlaiseksi rakennukseksi, jossa olisi huoneisto Sörnäsins kansankirjastoa ja lukusalia varten sekä sen yhteydessä sali työväenopetusta varten, lähetti kamari kirjelmässä helmikuun 25 päivältä ⁶⁾ valtuustolle kaupunginarkkitehdin laatimat kansankirjaston Sörnäsins haaraosaston ja lukusalin käytettäväksi Porthaninkadun tontille n:o 12 kortteliin n:o 333 XI kaupunginosaan teetettävän talon piirustukset, huomaut-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 5 p., 17 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 23 p., 31 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 7 p., 23 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ⁵⁾ Ks. 1906 vuod. kert., siv. I. 58. — ⁶⁾ Valt. pain. asiak. n:o 14.

taen että, sittenkun kansankirjaston ja lukusalin johtokunta antamassaan lausunnossa oli esiintunut, osin että tuollaisen talon teettäminen siihen yhdistämättä luentosalia tulisi tuntuvasti halvemmaksi, osin että kansankirjaston ja luentosalin yhdistäminen toisiinsa epäilemättä häiritsisi kansankirjaston toimintaa ja työtä, oli katsonut tarkoituksenmukaisimmaksi, että kysymystä huoneistojen hankkimisesta korkeampaa työväenopetusta varten ei kytkettäisi uuden kansankirjastotalon rakennuskysymykseen ja sentähden yhtynyt johtokunnan lausuntoon siinä kohden, että suunnittelussa uutisrakennuksessa pitäisi olla ainoastaan kansankirjastolle ja lukusalille tarpeellinen huoneisto. Kustannuksia oli tuollaisesta uutisrakennuksesta laskettu olevan 200,000 markkaa. Kamari sentähden ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Porthaninkadun tontille n:o 12 kortteliin n:o 333 XI kaupunginosaan rakennetaan kaupunginarkkitehdin laatimain piirustusten mukaisesti talo Sörnäsän kansankirjastolle ja lukusalille ja tähän tarpeelliset varat, arviolta 200,000 markkaa, osotetaan anniskeluosakeyhtiön voittovaroista, suoritettavaksi kuluvana vuonna 80,000 markkaa ja kahtena seuraavana vuonna 60,000 markkaa kumpaisenakin; sekä

että rahatoimikamari valtuutetaan kaupunginkassasta edeltäpäin maksamaan tarvittavat varat.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ lausunnon antamista varten Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1908 vuoden voittovaroista kaupungille tulevaa osuutta jakamaan asetettuun valiokuntaan, minkä jälkeen ja sittenkun valiokunta oli antanut lausunnon sekä valtuusto päättänyt ²⁾, että mainitun yhtiön voittovaroista ei vuonna 1909 myönnetä määrärahaa puheenalaiseen tarkoitukseen, valtuusto palautti ³⁾ asian rahatoimikamariin uuden ehdotuksen saamiseksi edellä mainitun yrittäjän kustannusten suorittamisesta.

Sittenmin rahatoimikamari kirjelmässä toukokuun 27 päivästä esitti, että valtuusto hyväksyisi kamarin ehdotuksen asiassa sekä jo nyt osottaisi pyydetyn määrärahan suoritettavaksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden voittovaroista.

Asiaa uudelleen esiteltäessä valtuusto, eväten rahatoimikamarin esityksen talon rakentamisesta kansankirjaston Sörnäsän haaraosastoa ja lukusalia varten Helsingin anniskeluosakeyhtiön voittovaroista kaupungille tulevasta osuudesta myönnettyillä varoilla, päätti ⁴⁾ kehottaa kamaria ryh-

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 20 p., 6 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 25 p., 18 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 25 p., 19 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 8 p., 24 §.

tymään toimenpiteeseen tarpeellisen huoneiston vuokraamiseksi mainittua tarkoitusta varten sekä 1910 vuoden rahasääntöehdotukseen panemaan tarvittavan vuokramäärän.

Rahatoimikamarilta asiasta saapuneen kirjelmän johdosta kesäkuun 25 päivästä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto edellä mainitun talon rakennusasiasta lausua, ettei valtuusto asian silloisellaan ollessa ollut havainnut olevan syytä periaatteellisiin muistutuksiin sanotun rakennuksen suunnitelmaa vastaan, minkätähden valtuusto myös jätti kamarin valtaan panna, kohta kun asianhaarat sen sallisivat, laadittavaansa rahasääntöehdotukseen tarkoitukseen tarpeellisen määrärahan, samalla kun valtuusto kuitenkin varasi itselleen oikeuden rahasääntöehdotusta tarkastaessaan yksityiskoh- taisesti tutkia asiaa.

Puheenalaisen talon rakennuttamista varten pani rahatoimikamari sittemmin 1910 vuoden rahasääntöehdotukseen 100,000 markan määrärahan, mutta rahasääntöä vahvistaessa jäi määräraha, budjettivaliokunnan ehdotuksesta ²⁾, myöntämättä ³⁾.

Sen johdosta että viimeksi kerrotun asian yhteydessä oli tehty ehdotus ⁴⁾ korkeampaan työväenopetukseen käytettävään luentosalien rakennuttamisesta päätettyjen tai suunniteltujen kansakoulutalojen yhteyteen, esitti rahatoimikamari kirjelmässä helmikuun 25 päivästä ⁵⁾ että tämä ehdotus saisi raueta, koska yleensä oli osottautunut, että ehdotukset luentosalin rakennuttamisesta uusien kansakoulutalojen yhteyteen kohtasivat suuria esteitä, syystä että joko kustannukset sen johdosta tuntuvasti kohoavat tai tontin asema ja pintamuodostus vaikeuttaa tai tekee mahdottomaksi ehdotuksen toteuttamisen, ja kun kansakoulujenjohtokunnan antamasta lausunnosta kävi selville, että johtokunta oli voinut yhtyä ehdotukseen ainoastaan sillä edellytyksellä, että luentokurssien huoneistot kokonaan eristetään kansakoulutalon muista huoneistoista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Vesijohdon rakennusten y. m. korjauksiin ja kunnossapitoon myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 40,000 markan määrärahan.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginarkkitehdin laatimain luonnospiirustusten mukaisen laboratoriraken-

Evätty ehdotus luentosalien rakennuttamisesta korkeampaa työväenopetusta varten.

Määräraha vesijohdon rakennusten y. m. korjauksiin ja kunnossapitoon. Määräraha laboratorirakennuksen teettä-

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 7 p., 26 §. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 59. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ⁴⁾ Ks. 1906 vuod. kert., siv. I. 58 ja seur. — ⁵⁾ Valt. pain. asiak. n:o 14. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. syysk. 7 p., 26 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 15 p., 17 §.

miseksi
Vanhaan-
kaupunkiin.

nuksen teettämiseksi Vanhankaupungin vesiputouksen viereiselle saarelle osottaa 13,000 markan määrärahan maksettavaksi vesijohdon ja vesilaitoksen laajentamista varten otetuista lainavaroista.

Vanhankaup-
ungin vesijohto-
laitoksen
laajennus.

Rahatoimikamariin osotetussa kirjelmässä syyskuun 9 päivästä ¹⁾ oli kaupungin vesijohtokonttori esittänyt myönnettäväksi erinäisiä määrärahoja Vanhankaupungin vesijohtolaitoksen laajentamiseen ja täydentämiseen sekä siinä kohden maininnut: että Sörnäsän sähkötehtaasta Vanhankaupungin vesilaitokseen tehtäväksi päätettyyn voimasiirtolaitteeseen kuuluvan transformaattorin mittakoneistointeen hankkimiseksi Vanhankaupunkiin tarvitaan 6,000 markkaa; että suodatetun veden laadun pysyttämiseksi tyydyttävänä on tarpeellista teettää rakennus ja hankkia kone kalkin itsetoimivaa ja yhtäjaksoista raakaveteen sekotusta varten sekä rakennuttaa kalkin säilytysluoja ja että tästä on laskettu olevan kustannuksia 18,000 markkaa; että sen kokemuksen perusteella, mikä on saatu veden puhdistamisessa noudatetusta menettelystä, jonka mukaan vesi saostetaan ja selkeytetään sekä sitten suodatetaan pikasuodattimilla, selkeytymisaltaiden luvun lisääminen on osottautunut tarpeelliseksi sekä että kahden selkeytymisaltaan ynnä siitä johtuvain muutosrakennustöiden teettämiseen, tulo-, huuhtelu- ja tyhjennysjohtojen, sulkuventtiilien y. m. hankkimiseen tarvitaan 112,000 markkaa; että tarpeellisten raakavesimäärien kuljetuksen turvaamiseksi olisi aikaansaattava uusi 800 millimetrin raakavesijohto joesta selkeytymisaltaisiin, mistä työstä on laskettu olevan kustannuksia 54,500 markkaa; sekä että tarvittavasta 300 hevosvoiman turbiinilaitoksesta sääätäjineen, sähkögeneraattorineen ja johtoineen voiman siirtämiseksi Vanhankaupungin Siltasaaren uusiin pumppuihin ja johtoihin on menoja 52,000 markkaa; ja oli konttori sentähden anonut kaikkiaan 242,500 markkaa myönnettäväksi edellä mainittuihin tarkoituksiin.

Kirjelmässä lokakuun 7 päivästä ¹⁾ puolsi rahatoimikamari myönnettäväksi vesijohtokonttorin esitykseen sekä ehdotti, että puheenalainen määräraha osotettaisiin maksettavaksi 1909 vuoden obligatsioonilainasta vesijohdon laajentamiseen osotetuista varoista ja pantaisiin 1910 vuoden rahäsääntöön.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto:

sähkövoiman siirtoon kuuluvan transformaattorin tarpeellisine mittakoneistointeen hankkimiseksi Vanhankaupunkiin osottaa 6,000 markkaa; rakennuksen teettämiseksi ja aparaatin hankkimiseksi kalkin itse-

¹⁾ Valt. pain. asiak. n:o 40. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 9 p., 19 §.

toimivaa ja yhtäjaksoista sekotusta varten raakaveteen ynnä kalkin säilytysuojan rakennuttamiseksi osottaa 18,000 markkaa;

uuden, 800 millimetrin laajuisen raakavesijohdon laittamiseksi joesta selkeytymisaltaisiin osottaa 54,500 markkaa; sekä

300 hevosvoiman turbiinilaitoksen ynnä säätäjän ja sähkögeneraattorin hankkimiseksi osottaa 52,000 markkaa;

ja oli siten myönnetty määrärahat, kaikkiaan 130,500 markkaa, maksettava 1909 vuoden obligatsioonilainasta vesijohdon laajentamiseen osoteuista varoista ja pantava 1910 vuoden rahasaäntöön.

Mitä sitävastoin tuli anottuun 112,000 markan määrärahaan kahden selkeytymisaltaan ja siitä johtuvain muutosrakennustöiden, tulo-, huuhtelu- ja tyhjennysjohtojen sekä sulkuventtiilien y. m. teettämiseksi, näki valtuusto, samalla kun ehdotus viimeksi mainitun määrärahan myöntämisestä tällä kertaa evättiin, hyväksi jättää vastamainitun asian edelleen selvittäväksi rahatoimikamarin asettamalle pohjaveden tutkimusvaliokunnalle.

Sittenkun viimeksi mainittu valiokunta valtuustolle lähetetyssä kirjelmässä oli esittänyt 112,000 markan määrärahaerää hyväksyttäväksi, myönsi valtuusto ¹⁾ tämän määrärahan 1910 vuoden menosaäntöä vastaessaan.

Kirjelmässä syyskuun 16 päivästä ²⁾ mainitsi kaupungin sähkölaitoksen rakennustoimikunta, että jo toukokuussa 1909, jolloin liittyminen sähkölaitokseen oli väliaikaisten sopimusten nojalla likimäärin laskettavissa, oli käynyt selville, että liittymismäärä nousi tuntuvasti suuremmaksi kuin aikaisemmin asetettu komitea oli voinut ajatella sekä että konevoimaa välttämättä täytyi lisätä ensintulevaksi valaistuskaudeksi, syyskuksi 1910. Lisäksi olisi huomattava, että koneiden hankkimiseen tarvitaan 11—12 kuukautta. Vastaisuudessa vaatimukset tässä kohden yhäkin lisääntyisivät, sen johdosta että sähkötekniikko Otto A. Blomqvistin kanssa oli tehty sopimus hänen virrankuluttajainsa liittämistä kaupungin sähkölaitokseen. Sähkölaitoksen laajentaminen oli sentähden tarpeen vaatima. Laaditun kustannuslaskelman mukaan tarvittaisiin sitä varten: Sörnäsin keskusaseman rakennuksiin 15,000 markkaa, höyrykattilalaitosta varten 275,000 markkaa, turbogeneraattoreja mittakoneistoihin varten 260,000 markkaa, aliaseman moottorigeneraattoria tarpeellisine mittakoneistoihin varten 100,000 markkaa, kaapelijohtoja varten 180,000 markkaa ja sähkömitareja varten 120,000 markkaa eli kaikkiaan 950,000 markkaa. Rakennustoimikunta sentähden esitti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

Kaupungin
sähkölaitoksen
laajennus.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 35.

että kaupungin sähkölaitoksen laajentamista varten osotetaan korkeintaan 950,000 markan määräraha maksettavaksi kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista; sekä

että varsinainen valtuusto saa toimekseen anoa K. Senaatilta valtuutusta lainan ottamiseen ja ryhtyä muihin tästä johtuviin toimenpiteisiin.

Asiaa esiteltäessä ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyi rakennustoimikunnan esityksen; ja oli siten myönnetty määräraha pantava maksettavaksi 1909 vuoden obligatsioonilainasta.

Tämän jälkeen päätti ²⁾ varsinainen valtuusto K. Senaatilta hankkia luvan puheenalaisen määrärahan maksamiseen 1909 vuoden obligatsioonilainasta.

Ursinin kallion
viereiset muka-
vuuslaitokset.

Kirjelmässä heinäkuun 15 päivästä rahatoimikamari ilmoitti, että kamarin oli esiintulleesta syystä täytynyt ryhtyä toimenpiteisiin mukavuuslaitosten teettämiseksi Ursinin kallion viereiselle uimakoulun alueelle, jota työtä varten oli osotettu 500 markkaa edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta, sekä anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi mainitun toimenpiteen ja osottaisi tarkoitukseen tarpeellisen määrärahan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ rahatoimikamarin menettelyn sekä osotti edellä mainitun rahamäärän maksettavaksi käyttövaroistaan.

Määräraha uusien kansitusten ja korjausten teettämiseen Ursinin kallion uimahuoneisiin.

Uusien kansitusten teettämiseen ja erinäisten korjausten toimeenpanoon Ursinin kallion uimahuoneissa myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 2,500 markan määrärahan.

Määräraha makin teettämiseksi Eläintarhaan.

Samaten myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 1910 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 2,500 markan määrärahan makin teettämiseksi Eläintarhaan.

Luonnospirustusten laatiminen.

Uuden työ- ja vaivaistalon rakennusasian käsittelyn ⁵⁾ yhteydessä päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin lautakunnille huomauttaa, että näiden vastedes tulee, tarpeellisia luonnospirustuksia saadakseen, kääntyä kaupunginarkkitehdin puoleen, ellei asianomainen lautakunta ole valtuustolle tehdyn esityksen kautta hankkinut lupaa toisin menetellä, ja oli kaupunginarkkitehtiä kehotettava valtuustolle antamaan ehdotus siitä määrärahan lisäyksestä, mikä tämän johdosta ehkä oli tarpeen kaupungin arkkitehtitoimistolle.

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. marrask. 9 p., 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 9 p., 1 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 7 p., 29 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p., 1 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert., siv. 43 ja 44. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 6 p., 31 §.

Kaupunginvaltuustossa tekemässään ¹⁾ esitysehdotuksessa ²⁾ huomautti herra Aschan, että valtuuston käsiteltävänä oli viime aikoina tuon tuos-
 takin ollut esityksiä lisämäärärahaan myöntämisestä kaupungin uutisraken-
 nustöitä varten, joiden teettämiseen valtuusto aikaisemmin oli myöntä-
 nyt asianmukaisesti laadittujen kustannusarvioiden mukaan lasketut raha-
 määrät. Niinpä oli hiukan enemmän kuin kahden vuoden kuluessa noin
 yhden ja kolmannesmiljoonan rakennuspääomaan myönnetty lisäystä umpi-
 luvuin neljäsataatuhatta markkaa eli keskimäärin 32% lasketusta hinnasta.
 Kun tässä oli olemassa epäkohta, jota ajan pitkään ei saa jatkua, ehdo-
 tettiin esitysehdotuksessa, että valtuusto asettaisi erityisen valiokunnan,
 jonka tulisi ehdottaa toimenpiteitä tuollaisten tuntuvin lisämäärärahaan
 välttämiseksi sekä kaikin puolin selvittää kysymys, miten kaupungin
 uutisrakennustyöt olisi kaupungille halvimmalla tavalla järjestettävä.

Toimenpiteitä
 suurien lisämää-
 rärahojen välttä-
 miseksi kaupun-
 gin uutisraken-
 nuksia varten.

Sittenkun valtuusto oli antanut ³⁾ tämän esitysehdotuksen käsi-
 teltäväksi valiokunnalle, johon oli valittu herrat Aschan, Kihlman ja
 Mattsson, kaupungininsinööri G. Idström sekä kaupunginarkkitehti K.
 Hård af Segerstad, antoi ⁴⁾ valiokunta mietinnön asiasta. Koetettuaan
 siinä selvittää syitä viime aikoina myönnettyjen lisämäärärahaan tarpee-
 seen lausui valiokunta katsoneensa vastedes olevan aiottuihin rakennus-
 yrityksiin nähden meneteltävä niin, että asianomaisten hallitusten ja viran-
 omaisten, lähettäessään hankkeissa olevan rakennuksen tai muun yrityk-
 sen ensimmäisen ehdotuksen, aluksi tulisi kaupunginvaltuustolta ainoastaan
 hankkia yleinen vahvistus ehdotukselle, minkä jälkeen ja sittenkun sel-
 lainen vahvistus on saatu, lopulliset piirustukset kustannusarvioineen
 annettaisiin valtuuston lopullisesti tutkittaviksi ja vahvistettaviksi, ja tu-
 lisi viimeksi mainittujen piirustusten olla sellaiset, että niiden nojalla
 kävisi aivan tarkoin määrääminen kustannusehdotukseen pannut meno-
 erät. Lisäksi oli valiokunta sitä mieltä, että kaupungin rakennustöiden
 nykyinen järjestys, ne kun suunnitellaan, päätetään ja toimeenpannaan
 miltei kokonaan erillään toisistaan, ei ole tyydyttävä sekä puolsi sen-
 tähden yhteisen hallituksen asettamista kaupungin rakennustöitä varten,
 joka hallitus olisi vakinainen ja johon kaikkien näiden töiden johto keski-
 tettäisiin. Valiokunta sentähden ehdotti valtuuston päätettäväksi:

että kaupungin kaikkien huonerakennustöiden järkiperaistä suoritta-
 mista varten asetettaisiin vakinainen rakennushallitus; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 21 p., 29 §. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 43. — ³⁾ Valt.
 pöytäk. lokak. 5 p., 18 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. n:o 43.

että rakennusluonnokset vastedes asetetaan valiokunnan ehdottaman kaksinaisen tarkastuksen alaisiksi.

Sittenkun rahatoimikamari antamassaan lausunnossa oli esittänyt ¹⁾ valiokunnan edellä mainitun ehdotuksen evättäväksi sillä kertaa, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että kaupungin suurempiin huonerakennussuunnitelmiin nähden on vastedes noudatettava sellaista menettelyä, että asianomaisten hallitusten ja viranomaisten, lähettäessään hankkeissa olevan rakennuksen tai muun yrityksen ensimmäisen ehdotuksen, tulee aluksi kaupunginvaltuustolta hankkia ainoastaan yleinen vahvistus ehdotukselle, minkä jälkeen ja sittenkun tuollainen vahvistus on saatu, lopulliset piirustukset ja kustannusarvio on annettava valtuuston loppullisesti tutkittaviksi ja vahvistettaviksi, ja tulee viimeksi mainittujen piirustusten olla sellaiset, että niiden pohjalla käy täysin tarkasti määrääminen kustannusehdotukseen pannut menoerät.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehet.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto professori Gösta Grotenfeltin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä näiden varamiehiksi arkkitehti M. Schjerfbeckin ja rakennusmestari G. F. Willandtin.

Korttelien n:ot 406 ja 443 sisäpuoliset rakennusrajat.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 20 päivänä 1908 oli muutoksen tekemistä tai ehdollisesti selityksen antamista varten kaupunginasemakaava-toimikuntaan palauttanut ⁴⁾ XIII kaupunginosan kortteleja n:ot 406 ja 443 varten laaditun sisäpuolisten rakennusrajain ehdotuksen, antoi toimikunta pyydetyn selityksen kirjelmässä helmikuun 19 päiväältä sekä puolsi laadittuja piirustuksia vahvistettavaksi.

Asiaa esiteltäessä valtuusto hyväksyi ⁵⁾ toimikunnan laatiman ehdotuksen edellä mainittujen korttelien sisäpuolisiksi rakennusrajoiksi.

Eräiden XIII, XIV ja XV kaupunginosan korttelien sisäpuoliset rakennusrajat.

Erinäisten rahatoimikamarin tekemäin esitysten johdosta hyväksyi valtuusto edelleen kaupunginasemakaava-toimikunnan ehdotukset seuraavien korttelien sisäpuolisiksi rakennusrajoiksi, nimittäin

XIII kaupunginosan korttelin n:o 446 ⁶⁾;

¹⁾ Rtk. kirj. marrask. 27 p., n:o 520. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 7 p., 20 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 12 p., 6 §. — ⁴⁾ Ks. 1908 vuod. kert., siv. 5. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 2 p., 5 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 2 p., 4 §.